నాకూ కావాలి!

అది జూన్ నెల. మండువేసవి. బహుశా సాయంత్రం ఆరో, ఆరున్నరో అయి ఉంటుంది. ఇంకా వేడి గాడ్పు వీస్తూనే ఉంది. ఆ రోజు ఆదివారం. పబ్లిక్ గార్డెన్సులో పక్క పక్కగా కూర్చున్నారు యశోద, రాధాకృష్ణ. జంటలు జంటలుగా జనం ఎవరి హడావుడిలో వాళ్లు ఉన్నారు. నిండుగా నిండిపోయి ఉంది పబ్లిక్ గార్డెన్సు. రాధాకృష్ణమాత్రం చేతులు వెనక్కు పెట్టి వాలుగా దాన్ని ఆనుకుని ఒరిగి కూర్చున్నాడు. అతని దృష్టికి పరిసరాలు అనటమే లేదు. రెప్ప వాల్చకుండా యశోదనే చూస్తున్నాడు. ఆమె సన్నిధి అతనికి విపరీతమైన ప్రశాంతి కలిగిస్తూంది. ఇద్దరూ అక్కడికి వచ్చి కూర్చుని అరగంటకు పైనే అయింది. కాని, ఇద్దరిలో ఎవరూ మాట్లాడటం లేదు. అయిదు సంవత్సరాలనుంచి ఇద్దరూ ప్రాణ స్నేహితులే. ఒకే ఆఫీసులో కలిసి పని చేస్తున్నారు. ఒకరిని ఒకరు బాగా అర్థం చేసుకున్నా ఎప్పుడూ అతి సన్నిహితులు కాలేదు. అతను ఆఫీసరు. ఆమె అతని కింద అసిస్టెంటు.

ఆరు నెల్ల క్రితం రాధాకృష్ణ అడిగిన ప్రశ్నకు ఇంత వరకు యశోద సమాధానం చెప్పనేలేదు. ప్రతిరోజూ ఇద్దరూ కలుసుకొంటూనే ఉన్నారు. ఆమె సమాధానానికై హృదయాన్ని ఆశతో నింపుకొని అతను ఎదురు చూస్తూనే ఉన్నాడు. కాని, యశోద రేపు, రేపు అంటూనే దాటించేస్తూంది. రాధాకృష్ణను చూడగానే ఆమె హృదయం ఎంతటి అనురాగంతో నిండి పొంగి పొరలుతుందో దానికి రెట్టింపు నిరాశ ఆమె గుండెల్ని పిండి పిండిగా చేసేస్తూంది. తన ఈ పరిస్థితిని తెలుసుకొంటే రాధాకృష్ణ తనకు శాశ్వతంగా దూరమైపోతాడనే భయం ఆమె నొసరాన్ని పట్టి పీడిస్తూంది. ఎప్పటికైనా తన సమస్యలను అతనికి చెప్పవలసిందే. ఆమెకు అంత శక్తి కాని, సామర్థ్యం కాని లేవు. ఆమె మనస్సులోని విషయం బహిర్గతం కావాలంటే ఏదైనా విపరీత శక్తి దానికి దోహదం కలిగించాలి. అప్పుడే ఆమె నిగ్రహం కోల్పోయి తన బాధా పరితప్త హృదయంనుంచి దాన్ని బయట పెట్ట గలుగుతుంది.

రాధాకృష్ణ నెమ్మదిగా కాస్త లేచి యశోదవైపు తిరిగాడు. "యశూ! చెప్పవూ?" అని ఆమె కన్నుల్లోకి చూడసాగాడు. అతని హృదయం ఆశతో అనురాగంతో నిండిపోయి ఉంది. ఆనందంతో మెరిసి పోతున్న అతని కన్నులే ఆ విషయాన్ని చాటుతున్నాయి. రాధాకృష్ణ చక్కని భారీ మనిషి. మెండుగా ఉండి ఉండి మెరిసే అతని కళ్లలో ఏదో చెప్పలేని ఆకర్షణతో పాటు పట్టుదల, ఓర్పు కనిపిస్తాయి. నెమ్మదిగా మోచేతులమీద లేచి యశోదవైపు తిరిగాడు. నిదానంగా గడ్డిపోచలను గిల్లిపోస్తున్న ఆమె చేతిమీద చటుక్కున

ఇతరుల దుఃఖం ఒకరెవరి ఆనందానికి సోపానం కాలేదు. అందునా తన శ్రేయస్సు ఎల్లవేళలా కాంక్షించేవారి దుఃఖాన్ని తన ఆనందానికి పణంగా ఒడ్డడం మనిషి అన్నవాడికి అసాధ్యం. తనవారి దుఃఖంలో పాలు పంచుకొనడంలోనే ఆనందం ఉందని హృదయం ఉన్నవారికి తెలుసు. ఆచరణ మాత్రమే కష్టం.

చెయ్యేసి గట్టిగా నొక్కి పట్టుకొన్నాడు. ఒక్కసారి భయం, బెదురు ఆమె కన్నుల్లో కనిపించి క్షణంలో మాయమైపోయాయి. పెదవుల మీదికి సన్నగా నవ్వు తెచ్చుకొంటూ, "ఊఁ, ఏమంటారు?" అంది ఎంతో పరధ్యానంగా. ఆమె పరధ్యానం, ఆ నిర్లక్ష్యం చూసిన రాధాకృష్ణకు చర్రున కోపం వచ్చింది. "అయితే నా ప్రశ్న నీవు వినలేదా?" అన్నాడు. కొంచెం ఆగి ఆమె ముఖంలోకి పరీక్షగా చూస్తూ, వంగి ఆమె చేతిని తన రెండు చేతుల్లోకి తీసుకొని గట్టిగా బిగించి పట్టుకున్నాడు. కాని, ఆమెలో ఎటువంటి మార్పూ రాలేదు. ఆనందం కాని, పరవశత్వం కాని ఆమె కన్నుల్లో అతనికి కనిపించలేదు. భయం, నిరాశ లీలగా ఆ కన్నుల్లో కదలాడుతున్నాయి. క్షణకాలం రాధాకృష్ణకు పట్టలేని ఆవేశం వచ్చింది. చటుక్కున ఆమెను తన రెండు చేతుల్లోకి తీసుకొని, నలిపి నలిపి, ఆమె శరీరాన్ని ముద్దులతో నింపి ఆమెలో చైతన్యాన్ని కలిగించి, "ఇక చాలు బాబోయ్! నన్ను వదలండి" అనే టంతవరకు ఆమెను తన గుండెల మీదికి లాక్కుని బలంగా బిగించెయ్యా లనిపించింది. అప్పటికికాని ఆమె లోని ఈ నిర్లిప్తత పోదు. రెండు క్షణాలు ఆగి తనను తాను సంబాళించుకొన్నాడు. నెమ్మదిగా తన చేతిని ఆమె వడుముచుట్టూ తిప్పి దగ్గిరికి తీసుకున్నాడు. "యశూ! చెప్పవూ? ఈ ఆశా నిరాశల మధ్య మనశ్శాంతి లేకుండా ఎంత బాధపడుతున్నానో నీకు తెలియదూ?" అన్నాడు ఆమె గడ్డాన్ని ఎత్తి కళ్లలోకి చూస్తూ. యశోద కళ్లు నెమ్మదిగా కాంతిని నింపుకున్నాయి. ఏదో తెలియని శక్తి ఆమె చుట్టూ ఆవరించుకున్న ట్లనిపించింది. "అలాగే.నాకూ ఇష్టమే. కాని...కాని, మా వాళ్లు..." రెండు క్షణాలాగింది. తనవాళ్లు గుర్తుకు రాగానే ఆమె ధైర్యం అంతా నీరు కారిపోయింది. ఆనందంతో స్పందిస్తూ ఉన్న ఆమె హృదయం ఒక్కసారిగా నిలిచి పోయి ఆమెను ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసినట్లయింది. ముఖం నిండా చెమట పోసి పెదవులు సన్నగా వణక నారంభించాయి. తదేకంగా యశోద ముఖంలోకి చూస్తున్న రాధాకృష్ణ ఆమెలోని ఈ మార్పు కని పెట్టి చటుక్కున దగ్గిరిగా లాక్కొన్నాడు. ఆమె ముఖాన్ని గుండెలకు హత్తుకుంటూ, "చూడు, యశూ! నీకు ఇష్టం లేకపోతే ఏమీ చెప్పద్దు. ఈ సంగతి ఆనాడే తెలిస్తే నీ మీద ఇంత ప్రేమను పెంచుకోక పోయేవాణ్ణి. నా కింత చిత్రవధా కలక్కపోయేది. నువ్వు ఇన్నాళ్లూ సిగ్గుపడి చెప్పలేకపోతున్నావని అనుకొన్నాను. కానీ, మీ వాళ్లకు..." ఇంకా ఏదో చెప్పాలనిఅనుకొంటున్న రాధాకృష్ణ పెదవులను సుస్మితమైన ఆమె హస్తం మూసేసింది. అయినా అతను ఆపదలుచుకోలేదు. ఈ నాటితో ఈ విషయం అటో ఇటో తేలిపోవాలనే పట్టుదల అతని కన్నుల్లో లీలగా గోచరిస్తోంది. "యశోదా! మీ వాళ్లకు ఇష్టం ఉండదని తెలిస్తే నేను నిన్నింతగా ఇబ్బంది పెట్టేవాణ్ణి కాదు. నువ్వు ఏవో గృహ సమస్యలతో ఇంతకాలము వాయిదా వేస్తున్నా వేమో, ఆ సమస్యలు తీరిన వెంటనే మనం వివాహం చేసుకోవచ్చుకదా అని తలిచాను. కాని, పొరపడ్డానన్న మాట" అన్నాడు. యశోద తన ముఖాన్ని అతని గుండెల్లో దాచుకొనే, "అవును. అది నిజమే. కాని, మా ఇంటి పరిస్థితి వివరించి మీకు చెప్పాలి" అంది ఆగి ఆగి. ఇంక మాట రాక దుఃఖంతో ఆమె గొంతు బిగుసుకుపోయింది. రాధాకృష్ణ నెమ్మదిగా తన రెండు చేతులు పొడిపొడిగా ఉన్న ఆమె జుట్టులోకి గుచ్చి నిమరసాగాడు. ఈ అనునయంతో ఆమె తన దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయింది. ఎంతసేపు అతని గుండెల్లో ముఖం దాచుకొని ఏడ్చిందో తెలియనేలేదు. మనస్సంతా గాలిలో తేలిపోయేటంత హాయి అనిపించగానే చటుక్కున లేచి దూరంగా జరిగి కూర్చుంది.

అయిదు నిమిషాలు గడిచిపోయాయి. ఇద్దరిలో ఎవరూ మాట్లాడలేదు. రాధాకృష్ణ కాళ్లు దగ్గిరగా ముడుచుకొని కూర్చున్నాడు. విపరీతమైన నిరాశ, నీరసము అతన్ని ఆవరించినట్లయి ఏదో తీరని వెలితి కలిగిస్తున్నాయి. ఎంతో నిదానంగా ఆమెతో, "యశోదా! నేను ఇక్కడినుంచి వెళ్లిపోతున్నాను. మళ్లీ తిరిగి వస్తానో రానో కూడా చెప్పలేను" అన్నాడు ఎంతో నిర్లిప్తతతో. రెండు క్షణాలు ఆగి, "అయినా నిన్ను చూస్తూ ఇలా ఎన్ని రోజులైనా గడిపివెయ్యగలను, కాని, నీ బాగుకోసం, నీ మనశ్శాంతికోసం దూరంగా, ఎప్పటికీ నీకు కనిపించకుండా వెళ్లిపోతాను" అని ఒక నిట్టూర్పు వదిలాడు. యశోదకు మనస్సంతా దేవుకు పోయినట్లయింది. ఎలాగైనా తను తన సమస్యలు అతనికి చెప్పివెయ్యాలి. తను ఒక్కతే వాటిని పరిష్క రించుకోలేదు. తన కా శక్తి లేదు. వాటినుంచి విముక్తి కలిగించి, తనను అందుకునేటందుకు ధీమంతుడైన వ్యక్తి కావాలి. లేకపోతే తన జీవితం ఇలాగే అడవిలో కాచిన వెన్నెల అయిపోతుంది. అతను రాధాకృష్ణ తప్ప ఇంకెవరూ కాదు. ఈ సంగతి తన హృదయానికి తెలుసు. ఒక్కమాటు గట్టిగా ఊపిరి పీల్చుకొని నెమ్మదిగా ఒక నిట్టూర్పు వదిలింది. ఎంతో ప్రయత్నం మీద శక్తి అంతా కూడదీసుకొని చెప్పసాగింది. "ఎప్పటి కప్పుడు ఈ విషయాలన్నీ మీకు చెప్పాలనే నా ప్రయత్నం. కాని, నాతోపాటు నా సమస్యల్ని కూడా మీరు స్వీకరించగలరా? ఒకవేళ అటువంటి బాధ్యతలు

గమనిక

ఈ కథ మైసూరు ఆంధ్ర మహిళా సమాజం నిర్వహించిన కథానికల పోటీలో మొదటి బహుమతి పొందినదని రచయిత్రి తెలియపరుస్తున్నారు.

—ఎడిటర్

పట్టిసపు రాజ్యలక్ష్మి

మీరు సహించలేకపోతే నాకు శాశ్వతంగా దూరమై పోతారనే బాధతో పిరికిదానిలాగా ఇన్నాళ్లూ మీకు చెప్ప లేకపోయాను. కాని, ఏదో ఒకరోజున ఇవన్నీ మీకు చెప్పాలనీ, మీరు తప్ప నన్ను ఈ సమస్యలనుంచి విముక్తురాలిని చేసి స్వీకరించే వ్యక్తి ఇంకెవరూ లేరనీ నాకు తెలుసు. బహుశా నా ప్రాణంకన్నా మిమ్మల్నే ఎక్కువ ప్రేమిస్తున్నానేమో! మీ సహధర్మచారిణినై మీ కష్టసుఖాలలో భాగం పంచుకొని మీ గుండెల్లో తలదాచుకొని ఈ జన్మ అంతా గడిపివెయ్యాలనే కోరిక నా హృదయం నిండా నిండిపోయి ఉంది." తిరిగి రెండు క్షణాలు ప్రశాంతంగా అతనివైపు చూసి, "కానీ... నా దురదృష్టమల్లా స్త్రీగా పుట్టడమే నేమో! పెళ్లి అయిన కూతురు తల్లితండ్రులకు పరాయి బిడ్డ. ఆమెనుండి ఎటువంటి సానుభూతి కాని, సహకారం కాని పొందడం కన్నవారికి వీలవదు. ఒకవేళ వాళ్లు అటువంటి సహాయాన్ని ఆశించినా చేసుకున్నవాడు సహించడు. ఆమె ప్రతి అణువు తనదే. తనకు కాళ్లు కడిగి ధారపోసిన ఆస్తి అని అతని ఊహ. ఇది నేటి మన పరిస్థితి. అందుకే నేను మగవాడినైతే ఈ సమస్యలు లేకపోయేవి" అంది.

ఆపైన చాలాసేపు ఏమీ మాట్లాడలేకపోయింది యశోద. అతనేమైనా చెబుతాడేమోనని ఒక క్షణం ఎదురు చూసి చెప్పింది: "మా నాన్నకు పక్షవాతం. అప్పుడే ఎనిమిది సంవత్సరాలనుంచి బాధపడుతున్నారు. ఏభై అయిదు ఏళ్లు నిండిన ఈ వయస్సులో ఈ రోగం నయమై ఆయన మళ్లీ సంపాదనపరుడవుతా డంటారా? అతి సామాన్యమైన మధ్య తరగతి కుటుంబం మాది. నా రెక్కల కష్టం తప్ప ఎటువంటి ఆస్తి పాస్తులు లేవు. ఇక మా అమ్మ సంగతి. ఆమె ఉత్త అమాయకురాలు. పిరికిగుండె కల మనిషి. అమ్మ అని చెప్పుకోటానికి తప్ప ఆమె ఇక ఎటువంటి ప్రాము ఖ్యాన్ని పొందలేదు. నా తరవాతవాడు మా ప్రభాకరం. ఇరవైనాలుగు సంవత్సరాలు నిండినా చదువు మాత్రం ఫోర్తుఫారం దాటలేదు. మా అమ్మ అతి గారాబము, అమాయకత్వము వాణ్ణి పూర్తిగా పాడుచేశాయి. నాన్న గారు నెలకు ఇరవై అయిదు రోజులు కాంపు. ఇంట్లో ఉన్న ఈ కొద్దికాలము ఆయనకు ఇంటి ధ్యాసకన్న ఉద్యోగం ధ్యాసే ఎక్కువ. సరియైన సహవాసం లేక వాడు ఇప్పుడు పూర్తిగా చెడిపోయాడు. లోకంలో ఎన్ని దుర్వ్యసనాలు ఉన్నాయో అన్నీ వాణ్ణి అంటిపెట్టు కొనే ఉన్నాయి. ఈ జన్మలో వాడు బాగుపడి అమ్మనూ, నాన్ననూ ఉద్ధరిస్తాడని నన్ను ఎలా ఆశపడమంటారో, చెప్పండి?"

ఆమె గొంతు దుఃఖంతో కొద్దిగా కంపించిన ట్లనిపించింది అతనికి. తిరిగి చెప్పింది: "మా చెల్లెలు కళ్యాణి ఇంకా హైస్కూల్లోనే చదువుతూంది. నాన్న ఉద్యోగస్థులుగా ఉన్నప్పుడు అల్లారుముద్దుగా పెంచారు

మమ్మల్ని. సిరిసంపదలతో తులతూగే మా ఇల్లు నాన్న జబ్బుతో తారుమారయిపోయింది. నాన్న వైద్యం పేరుతో, తమ్ముడు దుర్వ్యసనాలతో ఇంట్లో ఉన్న విలువైన సామానంతా అమ్మేశాడు. తిండికి కూడా ముఖం వాచిపోయిన పరిస్థితి వచ్చింది. అప్పటికి నేను బి. ఎ. పాసయ్యాను. నాన్నను ఒప్పించి ఎలాగో ఈ ఉద్యోగంలో చేరాను. నా సంపాదనతోనే ఇప్పుడు ఆ కుటుంబం నిలబడింది. నేను మిమ్మల్ని పెళ్ళాడాలంటే వాళ్ళను వాళ్ళ ఖర్మానికి వదిలివెయ్యాలి. ఇటువంటి పరిస్థితిలో కని పెంచిన తల్లిదండ్రుల్ని...అందులో... మా నాన్నగారు...ఆయనకు నా మీదఉండే ప్రేమ..."

తండ్రి గుర్తు రాగానే యశోద దుఃఖాన్ని ఆపుకోలేకపోయింది. 'తన స్వార్థంకోసం వాళ్ళను వాళ్ళ ఖర్మానికి ఎప్పటికీ వదల్లేదు. అలా ఎన్నటికీ జరగదు. ఈ దైన్యస్థితిలో ఆదుకొనే దిక్కు లేక అధోగతిపాలై బాధ పడుతూ ఉంటే తను భరించలేదు. ఇది మాత్రం నిజం. అయినా తప్పదు. తనకు ఏదో ఒకటే ప్రాప్తి' అని అనుకొంది మనస్సులోనే.

తిరిగి నిదానంగా చెప్పసాగింది: "ఇటువంటి సమస్యలతో బంధించబడిపోయిన నన్ను మీరు పెళ్లి చేసుకొంటానన్న రోజున నేను ఎంత పొంగిపోయినానో మీకు ఎలా చెప్పగలను? నా హృదయం ఆ క్షణం ఎంతటి పరవశత్వాన్ని పొందిందో మీరు గ్రహించగలిగి ఉంటే ఆ ఒక్క క్షణాన్ని తలుచుకొంటూ ఈ జన్మ అంతా ఇలాగే గడిపివెయ్యగలనని మీరు గ్రహిస్తారు. మరి...మరి..." సంశయము, భయము ఆమె గొంతు నొక్కివేశాయి. అయినా ఎలాగో శక్తి అంతా కూడ దీసుకొని, "మీరు కూడా కొంతకాలం నా సమస్యల పరిష్కారానికి నాతోపాటు భాగం పంచుకొంటారా? అలా చెయ్యటానికి మీ మనస్సు అంగీకరిస్తే చాలు. నాకు...మీరు కావాలి! భగవాన్! వీరిని శాశ్వతంగా నా వారిని చెయ్యి. ఈ జన్మలో నిన్ను ఇక ఏమీ కోరను" అంది తనను తాను నిగ్రహించుకోలేక. చాలాసేపటి దాకా ముణుకుల్లో తల పెట్టుకొని ఏడుస్తూనే ఉంది యశోద. చాలాసేపు గడిచిపోయింది. తటాలున తన దీర్ఘాలోచననుంచి తేరుకొని లేచి నిల్చున్నాడు రాధాకృష్ణ. "యశోదా! చాలా చీకటిపడింది. వెళదామా!" అన్నాడు అతి నిర్వికారంగా. యశోద నెమ్మదిగా లేచి భుజం నిండుగా పమిట కప్పుకొని, "ఫరవాలేదు, నేను వెళ్ళగలను!" అని నెమ్మదిగా అడుగులు వేసుకొంటూ వెళ్లిపోయింది. రాధాకృష్ణ ఏమీ మాట్లాడలేదు. యశోద కనిపించేంతవరకూ అలా చూస్తూ నిలుచుని నెమ్మదిగా వెనక్కు తిరిగి నడక ప్రారంభించాడు.

* * *

మరునాడు ఇంకా ఎనిమిది గంటలైనా కాకముందే ఎండ మాడ్చేస్తోంది. అప్పుడే స్నానంచేసి చల్లని ఒంటికి తెల్లని చీర చుట్టుకొని బాత్‌రూమ్‌నుంచి గది లోకి వచ్చింది యశోద. ఎదురుగా గోడకు తగిలించి ఉన్న అద్దంలో తన ప్రతిబింబం కనపడింది. క్షణ కాలం సన్నని చిరునవ్వు ఆమె పెదవుల మీదికి వచ్చి మాయమైంది. 'ఫరవాలేదు. తను అందగత్తె కిందే లెక్క' అనుకొంది. మరీ అంత పచ్చటి దబ్బపండు లాంటి ఛాయ కాకపోయినా నల్లపిల్ల కాదు అని పిస్తుంది. అప్పుడే చన్నీళ్ళ స్నానం ముగించి వచ్చిన యశోద ముఖం మంచులో తడిసిన కలవ పువ్వులా ఉంది. ఆ పెదవులు ఏ నాడైనా విచ్చుకొని నవ్వుతాయా? అనే సందేహము కలిగించేటంత చిన్న నోరు ఆమెది.

గోరువెచ్చటి గాలి పక్క కిటికీలోనుంచి వచ్చి యశోద ముంగురుల్ని కదిల్చిపోయింది. నెమ్మదిగా తడిసి నుదుటికి అంటుకుపోయిన జుట్టు పైకి తోసుకుంది. వంపులు తిరిగిన పొట్టి జుట్టు గుప్పిట్లోకి తీసుకొని బుగ్గలకు ఆనించుకొంది. యాథాలాభంగా భుజం చుట్టూ తిప్పి వేసుకొన్న చీరకొంగు ఎప్పుడు జారిపోయిందో ఆమెకు తెలియనే లేదు. ఇరవై ఆరు సంవత్సరాలు నిండిన యశోద సున్నగా లావణ్యంతో మెరిసిపోతున్న తన భుజాలను, మెడను — అలా....అలా....గుండెల్లోకి — చూసుకొంది. ఒక్కసారిగా శరీరంలో గులాబీలు పూచినట్లై ఆ గులాబీల రంగు ఒంటి నిండా ప్రవహించినట్లనిపించింది. క్షణ కాలం ఆమెకు రాధాకృష్ణ మనస్సులో మెదిలాడు. అనుకోకుండా యశోద రెండు చేతులు గుండెల్ని కప్పివేశాయి. ఒక్క క్షణం ఆమె గుండెల్ని ఎవరో గట్టిగా నొక్కి ఊపిరి పీల్చుకోలేనంత ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసినట్లుగా అనిపించింది. అలా ఎంతసేపు నిలబడిపోయిందో తెలియనేలేదు. బయట దబదబా తలుపు బాదుతున్న శబ్దం విని ఈ లోకంలో పడ్డది. ముఖం అంతా చెమటతో తడిసిపోయింది. గభాలున చీర కట్టుకొని పైటకొంగుతో ముఖం తుడుచుకుంటూ వచ్చి తలుపు తీసింది.

ఎదురుగా చెల్లెలు కల్యాణి నిలుచుని ఉంది. "అదేమిటే, అక్కా! ఇంకా తయారుకాలేదు. టైమ్ ఎంత అయిందో తెలుసా?" అంటూ అక్కవేపు చూసింది. విస్మయంతో ఆ పిల్ల కళ్ళు విచ్చుకున్నాయి. "మళ్లీ ఆ వడి చీరే కట్టేసుకున్నావేమిటి?" అంది వస్తున్న నవ్వు ఆపుకుంటూ. యశోద చెల్లెలివైపు చూసి చిన్నగా నవ్వింది. తన మనస్సులో కలిగిన పరవశత్వాన్ని ఏ మాత్రము కనపడనియ్యలేదు. దువ్వెన తీసుకొని రెండు జడలు వేసుకొంది. సన్నగా కొలికలు తీర్చి కాటుక పెట్టుకుంది. కోలగా నుదుటిమీద తిలకం దిద్దుకొన్నది. పెట్టె తీసి ఆకుపచ్చటి చీర కట్టుకొని అదే కలర్ బ్లౌజు వేసుకొంది. రెండు ఆకు పచ్చటి గాజులు కుడి చేతికి వేసుకొని, ఎడమ చేతికి రిస్టు వాచీ పెట్టుకొంది. చీరకు సరిపడేలాగా ఆకుపచ్చ రంగు పూసలు మెళ్ళో వేసుకున్న యశోదకు తనకు బంగారు నగలు లేవనే బాధే స్ఫురించలేదు. రెండు గులాబీ పూలుకోసి తెచ్చి అక్క జడలో తురిమింది కల్యాణి.

గదిని ఆనుకొని ఉన్న వరండాలో పట్టెమంచం మీద దిండ్లను ఆనుకొని పడుకున్నారు రామనాథంగారు. తండ్రి పక్కగా మంచం పట్టెమీద కూర్చుంది యశోద. తండ్రి కాళ్లమీద చేతులు వేసి రాస్తూ, "నాన్నా! ఒంట్లో ఎలాగుంది? కాఫీ తాగారా?" అంది. అప్పటి వరకు అపర సరస్వతిలా మెరిసిపోతున్న కూతురిని చూసి క్షణకాలం సమస్తం మరిచిపోయారు రామనాథంగారు. కుమార్తె మాటలతో ఈ లోకంలోకి వచ్చారు. నెమ్మదిగా ఎడమ చేతిని ఎత్తి కుమార్తె తల నిమురుతూ రెండు క్షణాలు ఏమీ మాట్లాడలేకపోయారు. అయినా ఆనందం ఆయన ముఖంలో లీలగా యశోదకు కనిపిస్తూనే ఉంది. "ఏం, నాన్నా, నవ్వుతున్నారు?" అంది నెమ్మదిగా, పక్షవాతంతో పడిపోయిన తండ్రి కుడి చేతిని తీసి ఒడిలో పెట్టుకొని నిమురుతూ. "నిన్ను చూచుకొనే ఈ జీవితంలో నవ్వగలుగుతున్నానమ్మా! నువ్వు కనపడితే చాలు, నేను సర్వ శరీర బాధల్ని మరిచిపోతాను. కానీ, నా మనస్సును కాల్చివేసే ఈ బాధ నిన్ను చూస్తూ ఉంటే మరీ ప్రజ్వరిల్లిపోతున్నది. ఈ ఇంటి దీపమై, అధోగతి పాలు కావలసిన ఈ కుటుంబాన్ని నిలబెట్టగలిగినదానవు నువ్వు. మా ఇలువేల్పువు" అన్నారు రామనాథంగారు. దుఃఖంతో ఆయన మరి మాట్లాడలేకపోయారు. రెండు క్షణాలు ఆగి, "తల్లీ! నేను నెరవేర్చవలసిన విధిని కూతురివై పుట్టి నీవు నిర్వహిస్తున్నావు. కానీ, నీవు అనుభవించి పొందవలసినవి చాలా ఉన్నాయి. నా ఆరోగ్యం సరిగా ఉంటే ఈపాటికి నీవూ ఒక ఇంటిదానివై ఉండేదానివి.

గానోన్మాదం

చిత్రం—ఎ. వి. ఎస్. ఆర్. జోస్యుల (గుంటూరు)

అప్పుడు నిన్ను, నీ పిల్లల్ని, నీ సంసారాన్ని చూసి ఇంతకు వెయ్యిరెట్లు సంతోషించేవాణ్ణి. ధనానికి తప్ప వ్యక్తికి, వ్యక్తిత్వానికి విలువ లేని రోజు లివి. [illegible] గడవని ఈ సంసారంలో కట్న కానుకలు ఇచ్చి [illegible] వ్యడైన వరుణ్ణి నేను తేగలనా? నాకూ ఉన్నాడు కొడుకు.... ఎందుకు కొరగానివాడు, భగవాన్" అన్నారు. దుఃఖంతో ఆయన ఇక మాట్లాడలేకపోయారు. పాతిక సంవత్సరాలు నిండిన కూతురు వివాహ సమస్య ఆయనకు విడతీయరానిదిగా కనపడింది. తండ్రిని ఆ ఆలోచనలనుంచి మరల్చాలనే ఉద్దేశంతో, "కల్యాణీ! నాన్నకు ఒక కప్పు కాఫీ తెమ్మని అమ్మకు చెప్పవే!" అంది.

రామనాథంగారి భార్య లోకేశ్వరి రెండు స్టీలు గ్లాసుల్లో కాఫీ తెచ్చి ఒకటి భర్తకు, ఒకటి కూతురికి ఇచ్చింది. నెమ్మదిగా వెనక్కు రెండడుగులు వేసి భర్తకు కనిపించేలా పక్కగా కూర్చుంది. ఏళ్ళైయువ పడిలో

ఆంధ్ర ప్రభ

సచిత్ర వారపత్రిక

1965, నవంబరు *1* నుంచి

కొత్త ప్రకటన రేట్లు

కాజువల్ : కాలం సెం. మీ. 1 కి 7—50

కంట్రాక్టు: కాలం సెం. మీ. 1 కి రు. 6-80

(250 సెం. మీ. లు, ఆపైన)

(ప్రకటనకు కనీస స్థలం సెం. కాలం—

5 సెం. మీ. లు)

అట్ట పేజీలు

4 వ పేజీ-రెండు రంగులు

కాజువల్ : ప్రకటన 1 కి రు. 1100/—

కంట్రాక్టు : ప్రకటన 1 కి రు. 950/—

(కనీసం 6 ప్రకటనలు)

2 వ పేజీ, 3 వ పేజీ—

ఒక రంగు

కాజువల్ : ప్రకటన 1 కి రు 700/—

కంట్రాక్టు : ప్రకటన 1 కి రు. 600/—

(కనీసం 6 ప్రకటనలు

కొలతలు :

కాలం వెడల్పు 5 సెం. మీ.

కాలం నిడివి 23 సెం. మీ.

పేజీకి 3 కాలంలు

ఇతర వివరములకు దిగువవారికి వ్రాయండి:

అడ్వర్టయిజ్‌మెంట్ మానేజర్,

ఆంధ్రప్రభ

సచిత్ర వారపత్రిక

ఎక్స్‌ప్రెస్ ఎస్టేట్స్, మద్రాసు- 2

నాకూ కావాలి

పడిన లోకేశ్వరిది కాస్త చాదస్తపు స్వభావం. వయస్సుతో పాటూ అదీ ఎక్కువ అవుతున్నదే తప్ప తగ్గటం మాత్రం లేదు. ఆచార వ్యవహారాల్లో ఆవిడకు కాస్త పట్టింపు. అందుకే కూతురివంక, ఆమె ముస్తాబువంక ఎగాదిగా చూసింది. ఆ వేషం, ఆ రెండు జడలు ఆవిడకు అసలు నచ్చవు. అయినా భర్త ఎదురుగా ఎప్పుడూ కూతురిని ఏమీ అనదు. ఒకవేళ ఓర్చుకోలేక ఏమైనా అంటే ఆయన బాగా చీవాట్లు వేసి తననూ, తన పాత పద్ధతులనూ తెగ తిట్టిపోస్తారని ఆవిడ భయం. అందుకే ముభావంగా తన అయిష్టం లోలోపలే దిగమింగుకుంది.

తండ్రీ కూతుళ్లలో ఎవరైనా మాట్లాడతారేమోనని ఆవిడ రెండు క్షణాలు ఆశగా ఎదురుచూసింది. కాని, ఎవరి ఆలోచనలలో వాళ్లు మునిగిపోయి ఉన్నారు. ఆవిడే కలగచేసుకొని, "అయితే అమ్మాయీ! నువ్వు మామయ్యను చేసుకోనట్టేనా?" అంది. ఆ మాట వినగానే తండ్రీ కూతుళ్లు ఇద్దరూ ఉలుక్కుమన్నారు. "ఓహో! ఈవిడగారు ఇంకా నీమీద ఆశ పెట్టుకొని కూర్చున్నట్టుందే,అమ్మాయీ!" అన్నారు కాస్త హేళనగా. యశోద తండ్రివైపు చూసి మెల్లిగా నవ్వింది. అయినా ఆమె కన్నుల్లోని బాధ, అవమానం లీలగా ఆయనకు కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. నెమ్మదిగా అన్నారు: "చూడు, లోకేశ్వరీ! నీకు తమ్ముడనే ప్రేమ తప్ప, అతని గుణగణాలు చూడటం లేదు. బి. ఎ. చదివి, సంపాదనపరురాలై బంగారు బొమ్మలా కంటికి ఇంటికి నిండుగా ఉన్న యశోద నాకే కాదు, నీకూ కూతురే! దాని బాగోగులు నువ్వూ ఆలోచించాలి. చదువు లేదు సరే! రూపానికి తోడు గుణాలైనా మనం భరించగలమా? లోకంలో ఎన్ని దుర్గుణాలు ఉన్నాయో అన్నీ మీ తమ్ముణ్ణే చుట్టుకొనే ఉన్నాయి. అలాటివాడు యశోదను చేసుకోటానికి ఇష్టపడుతున్నాడంటే నీకోసం, నా కోసం కాదు. దాని అందం, డబ్బు చూసి. వాణ్ణి పెళ్లిచేసుకున్నాక ఏర్పడే కష్టాలు నీవు ఊహించడం లేదు. అసలు మీ తమ్ముడి మూలకంగానే ప్రభాకరం అలానాశనం అయ్యాడు. జులాయి వెధవలా తిరుగుతూ ఎంత చెడిపోయాడో నీకు ఏమైనా తెలుసా?"

చెడిపోయిన కొడుకును తలుచుకోగానే రామనాథంగారికి చెప్పలేని బాధ కలిగింది. అయినా దాన్ని లోలోపలే అణుచుకొంటూ తిరిగి భార్యతో, "నీవు ఇటువంటి ఆశలు పెట్టుకోకు. ఇక వా డు మన ఇంటి గుమ్మం ఎక్కడానికి కూడా వీలులేదు.తెలిసిందా?" అన్నారు ఆజ్ఞాపించినట్టుగా. ఆయన ముఖము, కళ్లు ఎర్రబడిపోయాయి. మనిషి ఆపాదమస్తకము వణికిపోసాగారు. యశోద తండ్రి గుండెల్ని నెమ్మదిగా రాస్తూ, "మీ మాట నిజం, నాన్నా! అమ్మకు మనం చెబితే అర్థం కాదు. మామయ్యను పెళ్లాడితే ఎలాటి కష్టాలు వస్తాయో అమ్మకూ తెలుసు. కానీ, ఇరుగు పొరుగు మాటలతో మగరాయుడిలా ఉద్యోగం చేసే తన కూతుర్ని ఎవడూ పెండ్లాడడనే భయం కలిగింది. అందుకే ఎలాగైనా సరే కూతురికి పెండ్లిచేసేస్తే చాలని ఆవిడ ఊహ..." అంది నవ్వుతూ. వెంటనే లోకేశ్వరి అందుకుని, "అవును. పొద్దున్న పోయి సాయంకాలం వచ్చే నీకు, ఇరవైనాలుగు గంటలూ రోగంతో తీసుకొనే మీ నాన్నకు ఎలా తెలుస్తుంది లోకులు ఏమనుకుంటున్నారో?" అంది. "ఏమనుకుంటున్నారేమిటి?" అంది కుతూహలంగా యశోద. "అబ్బా! ఇప్పుడు ఆ గొడవలన్నీ ఏకరువు పెట్టకు, నాకు తల నొప్పిగా ఉంది" అన్నారు రామనాథంగారు. లోకుల వ్యాఖ్యానాలు ఎంత అసమంజసంగాను, అసభ్యకరంగాను ఉంటాయో రామనాథంగారికి తెలుసు. అమాయికురాలైన తన భార్య వాటిని వద్దు వద్దన్నా చెప్పి తీరుతుంది. అతి సున్నితమైన మనస్సు తన కూతురిది. ఆమె వాటిని విని తట్టుకోలేదని ఆయనకు తెలుసు. "చూడు, తల్లీ! రెండు బత్తాయి పళ్లరసం తీసి తీసుకువస్తావా? నోరెండిపోతూంది దాహంతో" అన్నారు.

కాఫీ తాగి ఇంకా పది నిమిషాలైనా కాలేదు. కానీ, నోరెండిపోయే దాహం ఆయనకు ఎందుకు కలిగిందో ఆమాత్రం ఊహించకపోలేదు యశోద. తల్లి మాటలు తాను వినటం ఆయనకు ఇష్టంలేదు. "అలాగే, నాన్నా!" అంటూ యశోద లేచి వెళ్లిపోయింది.

రెండు క్షణాలకు మళ్లా ప్రారంభించింది లోకేశ్వరి. "మీరు మరీ అలా పట్టనట్టుగా ఉంటే ఎలా? పాతికేళ్లు దాటితే పెండ్లికావటం ఎంత కష్టమో, తెలుసా? అలా మగవాళ్లతో కలిసి ఉద్యోగం, ఉద్యోగం అంటూ తిరిగే ఈ పిల్లను ఎవరు పెళ్లాడతారు? అసలు బి. ఎ. చదివిందని తెలిస్తేనే పెళ్లి కాదుట. ఇంక ఇలా ఉద్యోగాలు, ఊళ్లేలడాలు ఉంటే అసలు పెళ్లికాదంది ఆ కామమ్మగారు మొన్న."

"ఆవిడ సలహా దేనికి నీకు! మన ఇంటి పరిస్థితిని బట్టి అది ఉద్యోగం చెయ్యవలసి వచ్చింది. ఈ లేనిపోని కబుర్లు విని మనస్సు పాడుచేసుకోకు. ఆ రోజు రావాలి. దాని గుణాలు నచ్చి కోరివాడు వచ్చినప్పుడే పెళ్లి చేస్తాను. అంతవరకూ హాయిగా, దర్జాగా ఉద్యోగం చేసుకుంటుంది" అన్నారాయన ధీమాగా. ఆ ధీమాతో ఆమెకు ఆపుకోలేని కోపం వచ్చింది. "అయితే ముప్ఫయి ఏళ్ల ముసలి పెండ్లికూతురు అవుతుందా మీ అమ్మాయి? దానికి ఒక చెల్లెలు ఉందన్న విషయం తెలుసా!" అన్నది కాస్త విసురుగా. "దానికి ముందు కుదిరితే దానికే చేస్తాను" అన్నారాయన, ఆ మాటతో ఆవిడ మండిపోయింది. "మీ పెద్దమ్మాయికి ఎందుకు పెళ్లిచెయ్యరు అంటే ఏమి చెబుతారు? ఏ కిరస్తానీనో ప్రేమించి ఉంటుంది. చెల్లెలు పెళ్లి అవనిచ్చి గప్‌చుప్‌గా తనూ కానిచ్చేస్తుంది, అనలేదూ వాళ్ల రమను? మనపిల్లనూ అలాగే అంటారు" అంది బాగా దిగులుపడిపోతూ. తన పిల్లలు దుర్మార్గులు అంటే ఏ తల్లీ సహించలేదని ఆయనకు తెలుసు. చదువుకున్నా చదువుకోకపోయినా వివాహం ఎప్పుడూ సమస్యగానే ఉన్నది. ధనంతో మానవత్వాన్ని కొలిచే ఈ మనుష్యుల మనస్సులు మారాలి. దాన్ని కాలమే మార్చాలి అనుకున్నారు క్షణం. దిగులుగా కూర్చున్న భార్యను చూస్తే ఆయనకు జాలివేసింది.

"ఆ రోజు రావాలి, లోకేశ్వరీ! నువ్వూ నేనూ ఎంత ప్రయత్నించినా మన చేతుల్లో ఏమీ లేదు!" అన్నారు వేదాంతధోరణిలో. పక్కగదిలోనే బత్తాయిరసంతీస్తున్న

యశోదకు తల్లిదండ్రుల సంభాషణ పూర్తిగా విని పిస్తూనే ఉంది. ఎన్ని ఉన్నా ఆడది ఆడదే. ఏ వయస్సులో జరగవలసింది ఆ వయస్సులో జరిగి తీరాలి. తోడూ రక్షకుడూ ఏర్పడితే కాని తలిదండ్రుల భారం తీరదు. తల్లిని ఇంకా కూర్చోనిస్తే తండ్రి గుండె దడ మళ్లా రావచ్చనే ఉద్దేశంతో బయటికి వచ్చి, "అమ్మా, వంటయిందా? నేను ఆఫీసుకు పోవద్దూ?" అంది. "వంటయింది. రా, మరి" అంటూ లేచి నెమ్మదిగా వంటింట్లోకి వెళ్లిపోయింది లోకేశ్వరి.

తండ్రికి బత్తాయి రసం ఇచ్చి తనూ వంటింట్లోకి వెళ్లి పీటవేసుకు కూర్చుంది. తల్లి కంచంవేసి, మంచి నీళ్లు పెట్టింది. చిన్న గిన్నెతో తోటకూర పులుసు తెచ్చి కంచం పక్కగా పెట్టింది. కంచంలో అన్నం వడ్డించి నెయ్యివేసింది. యశోద పులుసు కలుపుకొని అన్నం తినడం ప్రారంభించింది. "అమ్మా! నాన్నకు కూడా పులుసు ఒకటేనా? ఏదైనా కూర చెయ్యలేక పోయావా? ఎలా తింటారు? అయినా బలమైన ఆహారం ఉంటే కాని తొందరగా కోలుకోలేరని డాక్టరుగారు అన్నారు" అంది. తల్లి రెండు క్షణాలు ఏమీ మాట్లాడలేదు. తరవాత అంది: "కూరలూ పళ్లూ కొనమని నిన్ననే కదూ నీకు పది రూపాయలు ఇచ్చాను?" లోకేశ్వరికి ఒక్కసారి కోపం వచ్చింది. ఇందాకటినుంచీ ఆవిడ గుండెల్లో రగులుతున్న కోపం ఒక్కసారి భగ్గుమంది. "అవును. నీ సంపాదన అనేగా ఈ అరాలు! ఏంచేశావు? ఏంచేశావు? అంటూ పదిసార్లు రెట్టిస్తున్నావు. నీ పోరూ, మీ నాన్న పోరూ పడలేకే వాడు ఇంటికి కూడా రావడం మానేశాడు. నిన్న వచ్చి ఏదో ఉద్యోగం ఖాళీగా ఉంది అక్కడికి వెళ్లటానికి ఖర్చుకు కావాలని ఆ పది రూపాయలు పట్టుకొని పోయాడు."

ఒక్కసారి ఆవిడ కళ్లు ఆనందంతో మెరిశాయి. "కుర్ర నాగన్న ఎంత సంబరపడ్డాడో ఆ పది రూపాయలూ చూచి" అంటూన్న తల్లిమాటలు ఇంక యశోదకు వినపడలేదు. తను నెలరోజులు కష్టపడి సంపాదించినడబ్బు జల్సాగా ఖర్చుపెట్టటానికి పోయింది. ఇంత చెడిపోయిన కొడుకును గురించి తల్లి ఏమీ పట్టించుకోదు. తనను గురించి ఆలోచించినట్టుగా ఒక్కరోజయినా అమ్మ తమ్ముణ్ణి గురించి ఆలోచించి ఉంటే? ఈ ఆలోచనలతో యశోదకు అన్నమే సయించలేదు. కంచంలో చెయ్యి కడుక్కొని లేచి పోయింది.

* * *

సాయంకాలం అయిదు గంటలు కాగానే ఆఫీసు లోంచి నెమ్మదిగా నడుస్తూ ఇంటికి బయలుదేరింది యశోద. "హల్లో! యశోదా! ఇంటికేనా!" అన్న ప్రకాశం పిలుపు విని ఉలిక్కిపడింది. క్షణంసేపు రాధాకృష్ణ అనుకుంది. తలెత్తి చూసేసరికి ప్రకాశం. కొరుక్కు తినేటట్టు చూచే ప్రకాశం చూపు, ఆ నవ్వు తను భరించలేదు. అతన్ని చూడగానే చాచి ఒక్క లెంపకాయ కొట్టాలనిపిస్తుంది. ఆలోచనల్లో మునిగి తనవైపు శూన్యంగా చూస్తున్న యశోదతో ప్రకాశం, "అలా కాఫీ తాగివద్దాము. రండి" అన్న మాటలు ఈ లోకంలోకి తీసుకువచ్చాయి. కళ్లు ఎత్తి ప్రకాశంవైపు అసహ్యంగా చూచింది. "నాకు ఇంటివద్ద పని ఉంది. వెళ్లాలి" అంటూ సమాధానానికి ఎదురు చూడకుండా నడిచిపోసాగింది. అయిన తన వెనక అతని వెటకారపు నవ్వు, "రాధాకృష్ణతో అయితే సినిమాలు, షికార్లు" అన్నమాటలు లీలగా వినిపించాయి.

ఏం మనిషి! పెళ్లి కూడా అయింది. కాని పెళ్లాన్ని పేరంటానికి అయినా పోనీయని ఈ ప్రబుద్ధుడికి తేరగా ఆడపిల్లలతో కాలక్షేపం కావాలి. పెళ్లాన్ని ఇలా సినిమాలకు, షికార్లకు తిప్పితే ఆవిడ ఎంత ఆనందిస్తుందో ఊహించడేమో! మరి చదువురాని పెళ్లాన్ని వెంటేసుకు తిరగడం నామోషి. చదువుకున్న పెళ్లాం కట్నం తేదు. డబ్బుకావాలి. ఏదో అవసరం తీరడానికి ఆడది ఉంటే సరి. ఛా! ఏం మనుషులు! వీళ్లే, తిరిగి కాస్త సోషల్‌గా ఉంటే చేసే వ్యాఖ్యానాలు ఇన్నీ అన్నీ కావు. అందుకే ఎంత చదువుకున్నా, ఉద్యోగాలు చేసినా ఆడదాని జీవితం కత్తిమీద సాములాంటిది. రోజు రోజుకు కొత్త సమస్యలు పుడుతున్నాయి కాని తగ్గడం మాత్రం లేదు. ఎన్ని చట్టాలు ఉన్నా మనుష్యుల మనస్తత్వాల్ని మార్చగలవా? అలాగని అందరూ అసభ్యంగా ఉంటారనటానికి వీలులేదు. రాధాకృష్ణ ఎంత మంచివాడు! ఈ అయిదు సంవత్సరాల్లో ఒక్కసారైనా అతను అతి చనువు తీసుకోలేదు. నిన్న తనే నిగ్రహించుకోలేక అతని గుండెల్లో ముఖం దాచుకొని ఏడ్చింది. నిన్న జరిగిన సంగతంతా గుర్తురాగానే యశోద గుండె స్పందించడం ఆగిపోయినట్లనిపించింది. నిన్న రాధాకృష్ణ తనతో ఒక్కమాట కూడా చెప్పలేదు. అసలు ఈ రోజు ఆఫీసుకే రాలేదు అన్న విషయం గుర్తు రాగానే యశోద సర్వశక్తుల్ని ఎవరో బలవంతంగా లాక్కున్నట్లయింది. శరీరం అంతా విపరీతంగా చెమట పోయసాగింది. అయితే రాధాకృష్ణ ఈ ఊరు వదిలి వెళ్లిపోయాడన్న మాట! తనకు శాశ్వతంగా దూరమైపోయాడు. తను ఏది జరిగితే భరించలేనని ఇంతకాలం ఓపికపట్టిందో ఆ సంఘటన జరిగిపోయింది! శూన్యమైపోయిన తన హృదయాన్ని మళ్లీ నింపుకోవటానికి ఈ జన్మ చాలదు. అతని స్మృతిలో మాత్రమే ఇకముందు తన జీవితాన్ని గడపాలి. తను పిచ్చిది కనక తన చుట్టూ అల్లుకుపోయిన ఇన్ని సమస్యలను రాధాకృష్ణ విడతీయటానికి ఒప్పుకుంటాడనుకుంది. ఒకవేళ ఇష్టపడ్డా తను కూడా వీటిలో బంధించుకుపోతాననే భయం అతనికి కలిగే ఉంటుంది. ఇదే నిజం. ఆ ఊహ రాగానే యశోద కళ్లు నీళ్లతో నిండిపోయాయి. కానీ తన జీవితం నిస్సారంగా సాగిపోదు. అధోగతి పాలు కాకుండా తన కుటుంబాన్ని ఆదుకొని తన కర్తవ్యాన్ని నిర్వహిస్తుంది. అదే తన విధి అనుకుంది మనస్సులో. ఈ ఆలోచన రాగానే గట్టిగా గాలి పీల్చుకొని ఒక నిట్టూర్పు విడవ గలిగింది యశోద.

* * *

ఇంటికి వచ్చిన యశోదకు వరండాలో తండ్రి కనపడలేదు. 'బహుశా ఎవరైనా వచ్చారేమో! వీధి గదిలోనుంచి మాటలు వినపడుతున్నాయి. ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉన్నది. తల్లి, చెల్లాయి గుడికి వెళ్లి ఉంటారు' అనుకొంది. గబగబా బట్టలు మార్చుకొని చల్లటి నీళ్ల స్నానంచేసింది. పెరటితోటలోని పారిజాతపు చెట్టుకింద మంచం వాల్చుకొని పడుకుంది. ఉదయం నుంచి విడదీయరాని సమస్యలతో అలసిపోయిన మెదడుకు కాస్త విశ్రాంతి దొరకగానే కునుకుపట్టింది. చల్లని మృదువైన స్పర్శ తన చెక్కిళ్లను తాకి నెమ్మదిగా బుజాలమీదనుంచి జారి మెడ క్రింది భాగాన్ని స్పృశించినట్లనిపించింది. క్షణకాలం శరీరం పరవశించింది. నెమ్మదిగా చేతిని మెడకిందికి పోనిచ్చి తడివి చూచుకుంది. పారిజాతం పువ్వు. చెట్టుమీదనుంచి రాలి ఉంటుంది. వాసన చూచి మళ్లా కళ్లు మూసుకుంది. 'భగవాన్! నన్నూ ఇలా నిరుపయోగంగా రాలిపోనివ్వకు. నా హృదయం నిండా పొంగిపొరలుతున్న ఈ అనురాగామృతాన్ని అందుకొని జీవన మాధుర్యాన్ని ప్రసాదించే హృదయేశ్వరుణ్ణి పొందేలా చెయ్యి. నాకూ కావాలి! తరించి ధన్యతచెందే జన్మ నాకూ కావాలి! దేవా! నాకూ కావాలి!' అనుకుంది. వెచ్చటి కన్నీటి బిందువులు యశోద కనుకొలకులనుండి జారి చుక్కలు

కమలకోమలి

చిత్రం—తపం (విజయవాడ-3)

చుక్కలుగా పడ నారంభించాయి.

అప్పటిదాకా వీధి హాలులో రామనాథంగారితో సమస్త విషయాలు మాట్లాడిన రాధాకృష్ణ యశోదను వెతుక్కుంటూ పెరట్లోకి వచ్చాడు. నెమ్మదిగా యశోదను లేపి తన చేతిని అందించాడు. మంచం దిగి నిలబడిన యశోద నడుము చుట్టూ తన చేతిని చుట్టి, "రా! మీ నాన్నగారికి నమస్కరిద్దాము!" అన్నాడు. ఆనందమో, ఆశ్చర్యమో చెప్పలేని విస్మయంతో యశోద కళ్లు క్షణం మెరిసి మూసుకున్నాయి. రాధాకృష్ణను పూర్తిగా ఆనుకొని నెమ్మదిగా అడుగులు వేస్తూ నడిచి పోయింది. ★